

УДК 657

Леявська Любов Віталіївна,
аспірантка кафедри обліку підприємницької діяльності
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
(03680, Україна, Київ, проспект Перемоги, 54/1)
E-mail: lubava170990@gmail.com

ОБЛІК ВИТРАТ ТА УПРАВЛІННЯ В ОРГАНІЗАЦІЯХ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА

АНОТАЦІЯ. Водне господарство — галузь, завданням якої є забезпечення потреб населення і народного господарства у водних ресурсах, збереження, охорона та відтворення водного фонду, попередження шкідливої дії вод і ліквідація її наслідків. Водне господарство України тісно пов'язане з усіма галузями народного господарства і впливає на розвиток і розміщення продуктивних сил. Воно має вирішальне значення в забезпеченні необхідних соціальних і побутових умов життя населення.

На сучасному етапі розвитку економіки, без якісної інформації ефективне управління підприємством неможливе. Таку інформацію нам надає бухгалтерський облік, що виступає системою збору, обробки та передачі інформації для користувачів (зовнішніх та внутрішніх). Основним показником ефективності підприємства є витрати.

Основна мета полягає у дослідженні ролі бухгалтерського обліку витрат та їх впливу на ефективність управління в організаціях водного господарства.

При здійсненні управлінського обліку відбувається адаптація інформації щодо потреб обліку підприємства, зокрема формування витрат за місцями виникнення і цільовим призначенням.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: бухгалтерський облік, витрати, водне господарство, нормативно-правове забезпечення.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. На сьогоднішній день водне господарство України забезпечую галузі економіки водними ресурсами. А для відновлення водогосподарського комплексу потрібні кошти, які можна накопичувати за рахунок контролю обліку витрат та управління водним господарством. Отже, основною проблемою є контроль обліку витрат та управління підприємством.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми обліку витрат та управління підприємством в Україні досліджувалися у працях Ф.Ф.Бутинця, Хвесика М.А., Голова С.Ф., Сопко В.В., Наповдовської Л.В. та інших.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. На жаль, на сьогоднішній день, проблемними є питання з оплати за використання водних

ресурсів і надання послуг з їх подачі, та контролю витрат на підприємствах водного господарства. Підприємство має компенсувати всі витрати на утримання, експлуатацію і амортизацію водогосподарських систем і споруд і забезпечити накопичення коштів для відновлення водогосподарського-меліоративного комплексу.

Формулювання мети і завдання дослідження. Метою дослідження є визначення проблем обліку витрат та управління в організаціях водного господарства та надання конструктивних пропозицій щодо шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Водне законодавство України спрямоване на охорону та раціональне використання водних об'єктів, збереження водності річок і запасів поверхневих і підземних вод.

Його метою є регулювання відносин між суб'єктами господарської діяльності, а також між державою, юридичними та фізичними особами у сфері використання водних ресурсів, пов'язаних з видобуванням, підготовкою і транспортуванням води.

Законодавство про воду спрямоване на посилення відповідальності юридичних і фізичних осіб за збереження та підтримання у належному стані водних об'єктів, а також на забезпечення зацікавленості підприємств, організацій і громадян у збереженні водних ресурсів.

Основою водного законодавства є Водний кодекс України, затверджений Постановою Верховної Ради України від 6 червня 1995 року №214/95-ВР [1].

Протягом останніх років Верховною Радою України прийнято ряд нормативних актів, що мають певне стратегічне значення для розвитку водного господарства України та охорони водних ресурсів. Перш за все це Постанова Верховної Ради України «Про концепцію розвитку водного господарства України» від 14 січня 2000 року № 1390-XIV, що має на меті: визначення стратегічних цілей, щодо створення умов для підвищення збалансованого розвитку водогосподарського комплексу, поліпшення водозабезпечення населення та галузей економіки водними ресурсами, зменшення збитків і соціального напруження внаслідок шкідливої дії води [2].

Для реалізації державної політики, щодо розв'язання водогосподарських економічних проблем, створення умов для переходу до етапного та ефективного функціонування водогосподарських

організацій, прийнятий 17.01.02 Закон України «Про загальнодержавну програму розвитку водного господарства» [3].

Метою Програми є впровадження державної політики, спрямованої на забезпечення економічно безпечних умов життєдіяльності населення та захисту водних ресурсів від забруднення та виснаження, раціонального їх використання, запобігання шкідливої дії води і ліквідації можливих наслідків.

Крім Законів України прийняті Постанови Кабінету Міністрів України, якими регламентується:

- видача дозволів на спеціальне використання поверхневих, підземних вод і використання водних об'єктів, віднесених до категорії лікувальних;

- ведення державного водного кадастру, який забезпечує систематизацію даних державного обліку води та визначення наявних для використання водних ресурсів;

- порядок встановлення нормативів збору за скиди забруднюючих речовин підприємствами через систему комунальної каналізації і стягнення цього збору;

- збір за спеціальне водокористування з метою стимулювання раціонального використання і охорони вод і відтворення водних ресурсів;

- перелік платних послуг, які надаються бюджетними установами, що належить до сфери управління Державного агентства водних ресурсів.

У розвиток державних нормативно-правових актів затверджено ряд відомчих підзаконних актів, які забезпечують здійснення комплексу наукових, економічних, технологічних та інших заходів, спрямованих на охорону та раціональне використання водних об'єктів, збереження водності річок і запасів водних ресурсів при їх раціональному використанні [4].

Система бухгалтерського обліку витрат у сучасних підприємствах не може повноцінно існувати без належного їхнього нормативно-правового забезпечення. Таке забезпечення формувалось протягом двох останніх десятиріч і воно перебуває в процесі постійних змін, які супроводжуються політичними, економічними, інтеграційними, соціальними та іншими чинниками [5].

Нормативно-правове забезпечення обліку — це, сукупність нормативно-правових актів найвищих гілок влади у державі (законодавчої, виконавчої та представницької), Міністерства фінансів України, інших міністерств та відомств, і, власне, кожного

підприємства зокрема, які забезпечують повноцінне функціонування та динамічний розвиток бухгалтерського обліку, фінансової звітності й економічного контролю в нашій державі.

До основних видів нормативно-правового забезпечення обліку і контролю витрат і доходів підприємств відносяться: Закони України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», «Про державну контрольно-ревізійну службу», «Про аудиторську діяльність», «Про державну податкову службу України»; Укази Президента України; постанови і рішення Кабінету Міністрів України; накази, постанови, розпорядження, листи, роз'яснення міністерств та відомств; П(С)БО 9 «Запаси» (в частині списання запасів на витрати виробництва), 15 «Дохід», 16 «Витрати», 18 «Будівельні контракти», 30 «Біологічні активи»; 31 «Фінансові витрати», 33 «Витрати на розвідку запасів корисних копалин» (а для підприємств, що розмістили цінні папери на фондовому ринку і повинні публічно представляти свою річну фінансову звітність — М(С)ФЗ 2 «Запаси»; 9»Витрати на дослідження і розробки», 18 «Дохід», 23 «Витрати позики»); Кодекси України (Податковий, Бюджетний, Господарський, Цивільний, про адміністративні правопорушення, законів про працю тощо); методичні рекомендації з формування собівартості (за видами економічної діяльності: у промисловості, в сільськогосподарських підприємствах, будівельно-монтажних робіт, на транспорті, в торговельній діяльності, житлово-комунального господарства, проектних робіт тощо); вказівки, інструкції, положення; плани рахунків бухгалтерського обліку (національний, галузеві, спрощений, робочі); наказ про облікову політику підприємства; графіки документообігу, графіки виконання обліково-звітних і контрольно-ревізійних робіт і т.д.

У наукових працях, щодо регулювання бухгалтерським обліком, вчені розглядають чотири рівні такого регулювання: перший (Закони України, Укази Президента України, постанови КМУ), другий (нормативні документи Мінфіну України, Держкомстату України, Держказначейства, ДПА, НБУ України та інших відомств, котрі реєструються у Мінюсті України), третій (нормативні акти, інструкції, методичні рекомендації, вказівки, листи міністерств і відомств), четвертий (робочі документи, що формують облікову політику на підприємстві).

Кожна галузь господарства має свої особливості щодо відображення тих чи тих операцій у бухгалтерському обліку. Це мо-

жуть бути не значні відмінності, але в них потрібно орієнтуватися і знати як правильно відобразити кожен господарську операцію на підприємстві. В іншому випадку суб'єкт господарювання може нести відповідальність перед податковими органами, інвесторами та акціонерами, клієнтами та іншими суб'єктами, що так чи так пов'язані з підприємством.

Водне господарство не є виключенням. І для того, щоб знизити автономність у прийнятті необґрунтованих рішень організаціями і підприємствами з приводу проблемних питань (визначення доходів, складу витрат; рахунків, порядку оподаткування тощо) і розробляються галузеві нормативно-правові акти, що стосуються виключно підвідомчих організацій та підприємств. Основні документи, що регулюють бухгалтерський облік витрат у водному господарстві, наведено у табл. 1.

Таблиця 1

РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ

№	Нормативно-правовий документ	Питання, що регулюються
1	2	3
1	Податковий Кодекс України	— порядок визнання доходів і витрат в цілях оподаткування; — можливість надання і отримання пільг при здійсненні діяльності у сфері будівництва; — порядок оподаткування діяльності з надання будівельно-монтажних робіт; — склад витрат операційної діяльності (собівартість) та інших витрат (загальновиробничі, адміністративні, на збут тощо)
2	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	— основні принципи ведення бухгалтерського обліку витрат; — порядок організації та ведення бухгалтерського обліку на підприємстві; — умови застосування міжнародних стандартів
3	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 «Витрати» [6]	— порядок визнання витрат; — класифікація витрат; — порядок розподілу загальновиробничих витрат
4	Типове положення про бухгалтерську службу бюджетної установи [7]	— застосування національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі

Закінчення табл. 1

№	Нормативно-правовий документ	Питання, що регулюються
1	2	3
5	Галузеве положення про бухгалтерську службу бюджетної установи, організації, яка належить до сфери управління Державного агентства водних ресурсів України	<p>— здійснює методичне керівництво та контроль за дотриманням вимог законодавства з питань ведення бухгалтерського обліку, складення фінансової та бюджетної звітності галузі; (Підстава п.6 Типового положення про бухгалтерську службу бюджетної установи, затвердженого постановою КМУ від 26.01.2011 № 59)</p> <p>— забезпечує складання та консолідацію на підставі даних бухгалтерського обліку фінансової та бюджетної звітності галузі, а також державної статистичної, зведеної та іншої звітності в порядку, встановленому законодавством;</p> <p>— аналізує обсяги дебіторської та кредиторської заборгованостей, причини їх виникнення та готує пропозиції щодо їх погашення; проводить аналіз;</p> <p>— стану взаєморозрахунків у сфері господарської діяльності та їх впливу на розвиток економіки, розробляє заходи щодо вдосконалення взаєморозрахунків між суб'єктами господарювання та підвищення платіжної дисципліни</p>

Питання нормативного регулювання бухгалтерського обліку витрат у водному господарстві актуалізується у зв'язку з постійним вдосконаленням та введенням нових норм до законодавчих актів.

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямку. У процесі дослідження:

1) виділено 5-рівневу структуру нормативної бази щодо регулювання бухгалтерського обліку витрат водного господарства, що дозволяє уявити значимість та впливовість кожного правового акту та виділити його сферу використання, а також показує їх взаємозалежність і взаємоузгодженість;

2) проаналізовано основні нормативно-правові акти, які регулюють бухгалтерський облік витрат водного господарства, що допоможе у вирішенні питань щодо законодавчого регулювання обліку витрат водного господарства, а саме складу собівартості реалізації робіт, послуг, порядку визначення витрат, оцінки фінансового результату;

3) здійснено порівняння положень національного та міжнародного стандартів, що сприятиме уявленню тих чи інших відмінностей та прийняття певних мір щодо їх вирішення і, тим самим, уніфікації бухгалтерського обліку. Крім того, суб'єкти господарювання у разі необхідності можуть вести облік і складати фінансову звітність за міжнародними стандартами, що потребує чіткого уявлення відмінностей від стереотипів, сформованих за національними стандартами.

Бібліографічний список

1. Водний кодекс України (зі змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 21.09.2000 №1990-11) — [Електронний ресурс] — Режим доступу до матеріалів: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр>
2. Концепція розвитку водного господарства України, прийнята Постановою Верховної Ради України №1390-XIV — [Електронний ресурс] — Режим доступу до матеріалів: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1390-14>
3. Про загальнодержавну програму розвитку водного господарства. Закон України від 17 січня 2002 року. — [Електронний ресурс] — Режим доступу до матеріалів: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2988-14>
4. *Бакай І.М.* Водне господарство України (збірник нормативно-правових актів) / під заг. ред. В.В. Костицького. — К: Інституту законодавчих передбачень та правової експертизи, 2003. — 878 с.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 №996-XIV — [Електронний ресурс] — Режим доступу до матеріалів: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 135 «Витрати» — [Електронний ресурс] — Режим доступу до матеріалів: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0903-12>
7. Типове положення про бухгалтерську службу бюджетної установи, затвердженого постановою КМУ від 26.01.2011 № 59 — [Електронний ресурс] — Режим доступу до матеріалів: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/59-2011-п>

References

1. Vodnyy kodeks Ukrainy (zi zminamy i dopovnennyamy, vnesenyamy Zakonom Ukrainy № 1990-11 vid 21.09.2000) [Water code of Ukraine (with amendments and additions adopted by Law of Ukraine № 1990-11 of 21.09.2000)]. — [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu do materialiv: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/213/95-вр> [In Ukrainian]
2. Kontsepsiya rozvytku vodnoho hospodarstva Ukrainy, pryynyata Postanovoyu Verkhovnoyi Rady Ukrainy № 1390-XIV [Concept of watershed development in Ukraine adopted by Resolution of Verkhovna

Rada of Ukraine № 1390-XIV]. — [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu do materialiv: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1390-14> [In Ukrainian]

3. Pro zahalnodержavnu prohramu rozvytku vodnoho hospodarstva. Zakon Ukrainy vid 17 sichnya 2002 roku [Law of Ukraine «On state program of watershed development» adopted on 17th of January 2002]. — [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu do materialiv: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2988-14> [In Ukrainian]

4. Bakay, I. M. Vodne hospodarstvo Ukrainy (zbirnyk normatyvno-pravovykh aktiv) [Water management of Ukraine (digest of legal acts)] / pid zah. red. V. V. Kostytskoho. — K: Instytut zakonodavchykh peredbachen ta pravovoyi ekspertyzy (2003). — 878 p. [In Ukrainian]

5. Zakon Ukrainy «Pro bukhholderskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini» vid 16.07.1999 № 996-XIV [Law of Ukraine «About financial accounting and the financial reporting in Ukraine» of 16.07.1999 № 996-XIV]. — [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu do materialiv: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14> [In Ukrainian]

6. Natsionalne polozhennya (standart) bukhholderskoho obliku v derzhavnomu sektori 135 «Vytraty» [National standard of financial accounting in state sector 135 «Expenditures»]. — [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu do materialiv: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0903-12> [In Ukrainian]

7. Typove polozhennya pro bukhholdersku sluzhbu byudzhethnoyi ustanovy, zatverdzenoho postanovoyu KМУ vid 26.01.2011 № 59 [Typical thesis about accounting service of public institution validated by decree of KМУ of 26.01.2011 № 59]. — [Elektronnyi resurs]. — Rezhym dostupu do materialiv: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/59-2011-п> [In Ukrainian]

Стаття надійшла до редакції 2 червня 2014 року

УДК 657

Леляевская Любовь Витальевна,

аспирантка кафедры учета
предпринимательской деятельности
ГВУЗ «КНЭУ имени Вадима Гетьмана»
(03680, Украина, Киев, проспект Победы, 54/ 1)
E-mail: lubava170990@gmail.com

УЧЕТ РАСХОДОВ И УПРАВЛЕНИЕ В ОРГАНИЗАЦИЯХ ВОДНОГО ХОЗЯЙСТВА

АННОТАЦИЯ. Водное хозяйство — отрасль, задачей которой является обеспечение потребностей населения и народного хозяйства в водных ресурсах, сохранение, охрана и воспроизводство водного фонда, предупреждение вредного воздействия вод и ликвидация его последствий. Во-

дное хозяйство Украины тесно связано со всеми отраслями народного хозяйства и влияет на развитие и размещение производительных сил. Оно имеет решающее значение в обеспечении необходимых социальных и бытовых условий жизни населения.

На современном этапе развития экономики, без качественной информации эффективное управление предприятием невозможно. Такую информацию нам предоставляет бухгалтерский учет, что выступает системой сбора, обработки и передачи информации для пользователей (внешних и внутренних). Основным показателем эффективности предприятия являются расходы.

Основная цель заключается в исследовании роли бухгалтерского учета затрат и их влияния на эффективность управления в организациях водного хозяйства.

При осуществлении управленческого учета происходит адаптация информации относительно потребностей учета предприятия, в частности формирование затрат по местам возникновения и целевому назначению.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: бухгалтерский учет, расходы, водное хозяйство, нормативно-правовое обеспечение.

UDC 657

Leliavska Liubov Vitaliivna.

Postgraduate Student,

Department of entrepreneurship accounting

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

(54/1, Prospect Peremogy, Kyiv, 03680, Ukraine)

E-mail: lubava170990@gmail.com

COST ACCOUNTING AND MANAGEMENT IN WATER MANAGEMENT ORGANIZATIONS

ABSTRACT. Water management is a sector which is designed to satisfy the demands of citizens and economics in water resources, preservation, protection and reproduction of water fund, prevention of water adverse effect and elimination of its consequences. Water management in Ukraine is closely connected with all the industry sectors and influences development and allocation of productive resources. It has crucial role in providing the necessary social and household living conditions.

Effective enterprise management is impossible without the qualitative information at the current stage of economic development. Such an information is provided by accounting. Accounting is a system of gathering, processing and transferring information to users (internal and external). The main indicator of enterprise effectiveness is expenses.

The main purpose is to investigate the role of cost accounting and its impact on effectiveness of management in water resource organizations.

In the process of accomplishing cost accounting the information on the accounting needs of an enterprise is being adapted, in particular forming expenses by points of occurrence and purposes.

KEY WORDS: accounting, expenses, water management, regulatory support.